

Twaalf verspieders naar Kanaän

Periodethema: Naar het beloofde land
Numeri 13: 17-33 en 14

KERNTEKST

'Indien de Heere een welgevallen aan ons heeft, zo zal Hij ons in dat land brengen en zal ons dat geven' (Num. 14: 8a).

UITLEG VAN DE KERNTEKST

Als het volk zal optrekken met de Heere en op Hem vertrouwt, zal het zeker komen in het beloofde land.

BEGINSITUATIE

We gaan een serie van acht geschiedenissen behandelen met als thema 'naar het beloofde land'. We beginnen bij de geschiedenis waarbij Mozes met het volk voor het beloofde land staat. Het is ongeveer drie maanden geleden vertrokken bij de Sinaï vandaan. In totaal heeft hun reis nu al zo'n ruim twee jaar geduurd. In die jaren was veel goeds, maar ook veel kwaads. Het volk morde wel 'tien keer'. (Joz. 14: 22b).

DOELSTELLINGEN

- We horen hoe Mozes de verspieders het land laat bekijken en hoe het volk reageert op het verslag.
- We zien dat mensen vooral kijken naar wat ze zien en horen in plaats van te geloven en op de Heere te vertrouwen.
- We zien hier Mozes als middelaar pleiten voor het volk. Hij is hier een type van Christus.
- We leren dat de Heere Zich laat verbidden, maar de zonde niet door de vingers kan zien.

INDELING

- Twaalf verspieders gekozen.
- Veertig dagen onderweg.

- Reisverslag.
- Opstand.
- Mozes' voorbede.
- De straf.
- Mozes spreekt de straf uit.
- Terug naar de woestijn.

OPMERKINGEN

Dit is een vertelling met heel veel informatie. De geschiedenis is helemaal uitgewerkt, maar u kunt naar eigen inzicht inkorten.

ZINGEN

Psalm 6: 2; 95: 4 en 6; 145: 7.

'k Stel mijn vertrouwen op de Heer', mijn God' (WKK 615).

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 145: 7. De Heere zorgt voor degene die Hem liefheeft. Maar degene van wie Hij merkt dat ze goddeloos, zondig leven, die verdelgt Hij. Die gaat verloren. De dichter heeft echter de Heere lief en looft Hem. Hij wil zelfs dat alle mensen God zullen eren.

MATERIALEN

Kaart van woestijnreis.

BORDPLAN

Ik zie... of ik geloof...

INTRODUCTIE

D.m.v. vragen gaan we eerst aan de kinderen duidelijk maken waar we ons bevinden in de 'geschiedenis' van Israël. We sluiten daarbij aan bij de al aanwezige kennis.

- Wie weet nog hoe het kindje heet dat in een biezen mandje in de Nijl werd gezet?
- Wie heeft dat kindje toen gevonden?
- Wat mocht Mozes gaan doen toen hij groot geworden was?
- Weet jij nog een heel bijzondere gebeurtenis van Mozes en het volk?
- Waar waren ze naar op weg?

Start een groepsgesprek m.b.v. een voorbeeld.

Papa en mama hebben beloofd om naar een mooi land op vakantie te gaan. Wat gebeurt er als het heel lang duurt voordat jullie op reis gaan? Wat zou jij ervan vinden als er ineens heel veel dingen waren die mis gingen? De auto krijgt een lekke band. Het eten dat je ouders kochten, is binnen een dag bedorven. Je kunt alleen maar water drinken, omdat er niets anders is.

Eindelijk kom je in dat verre land aan en kan de vakantie beginnen, maar jij wilt eigenlijk niet meer. Het land is prachtig, maar de mensen zijn raar en eng, je kunt ze niet verstaan, de plaats waar jullie slapen is vies. Het valt allemaal erg tegen. Natuurlijk zeggen je vader en moeder dat het goed komt, maar jij wilt echt naar huis! Wat zullen je ouders zeggen?

BRUGZIN OF BEGINZIN

Nog veel moeilijker was het toen het volk Israël aankwam bij het beloofde land Kanaän.

Vertelling

TWAALF VERSPIEDERS GEKOZEN

Eindelijk, eindelijk is het dan bijna zo ver. Het zal niet lang meer duren of de mensen van het volk Israël zullen het beloofde land, Kanaän, binnengaan. Wat heerlijk zal dat zijn! Een eigen plekje, een eigen huis of tent, een eigen stuk land, eigen baas, heerlijk eten, rust! Geen slaaf meer in Egypte, geen hitte meer van de woestijnzon. Geen dorst meer door watergebrek, geen huilende kinderen meer omdat ze zo moe zijn van het lopen. Maar voordat het zo ver is, moet er nog wel wat gebeuren. In het land Kanaän wonen immers al mensen. Er zijn al huizen en steden. Daarom zegt Mozes tegen de mensen: 'Sla hier je tent maar op in Kades (wijs aan op de kaart) zo vlak voor het beloofde land, want eerst moeten dappere, verstandige mannen het land maar eens gaan verkennen.' Zo gebeurt het. Na drie maanden reizen worden de tenten weer opgezet. De kinderen kunnen weer heerlijk spelen.

Maar Mozes zit niet stil. Hij moet van de Heere twaalf mannen uitkiezen, van iedere stam één, echte leiders van het volk. Zij moeten het land gaan verkennen, bespieden. Maar voordat ze gaan, roept Mozes één man speciaal naar voren. Het is Hosea. Verbaasd komt hij naar voren. Waarom moet hij alleen? Dan hoort hij wat Mozes zegt: 'Hosea, jouw naam zal voortaan geen Hosea meer zijn maar Jozua.' Niet 'hij verlost', maar 'de HEERE verlost!' Wat geweldig dat de twaalf verspieders straks met deze naam op weg gaan om dat gevaarlijke werk te doen. De HEERE verlost! De Heere is erbij, de Heere zal het doen.

VEERTIG DAGEN ONDERWEG

Voordat ze vertrekken legt Mozes precies uit hoe ze moeten lopen en wat ze moeten doen. Hij wil precies weten hoe het land eruit ziet en wat er te vinden is. De verspieders moeten straks stilletjes de grens overgaan zo het Zuiderland in (wijs aan op de kaart). Als ze dat doorgereisd hebben, moeten ze verder naar het noorden lopen naar het bergland. Ondertussen moeten ze hun ogen goed de kost geven. Ze moeten letten op het land, of het vruchtbaar is, of er veel fruitbomen zijn, of de akkers mooi zijn en de grond goed, maar ze moeten ook heel goed letten op de mensen. Zijn het er veel of weinig? Wonen ze overal verspreid in tenten of in sterke steden. Lijken ze sterk of hebben ze heel geen verstand van oorlog voeren. Ook moeten ze wat meenemen van de oogst, zodat de het volk kan zien hoe goed en mooi het beloofde land Kanaän is.

Moedig beginnen de verspieders aan de gevaarlijke tocht. Wat zullen ze tegenkomen? Vol spanning blijven de Israëlieten achter. En hoe lang zal het duren? Het eerste stukje dat ze tegenkomen is woestijnachtig. Daar is nog niet zoveel te zien. Maar na een tijdje komen ze in het Zuiderland aan. Als ze dat helemaal doorgereisd zijn, zien ze een stad liggen, Hebron (wijs aan op de kaart). Natuurlijk moeten ze daar een kijkje nemen. Mozes wil immers alles weten! Op hun hoede lopen de mannen op de stad af. Ze zien de oude muren om de stad. Dit is een sterke, oude stad, maar wat hen nog veel meer verbaast zijn de mensen. Wat een grote mensen wonen daar! Het lijken wel reuzen. Al gauw komen ze het te weten. Het zijn nakomelingen van Enak. Enakskinderen. Ja, dat zijn reuzen, dat weten de verspieders wel. Ze weten genoeg, nu moeten ze ongezien weer proberen weg te komen. Er is immers nog veel meer te zien in het 'beloofde land.' De reis gaat verder naar het noorden. Al die dagen geven de verspieders hun ogen en oren goed de kost. Ze kijken, luisteren en onthouden alles. Maar dan, als de verspieders over een bergrug komen, zien ze toch iets prachtigs. Een dal vol gro-

te druivenstruiken. Inderdaad, dit land is een goed en vruchtbaar land! Dat had de Heere al gezegd. Overvloeiende van melk en honig en een overdaad aan druiven. Moet je toch zien die trossen, je kunt ze niet eens in je handen houden zo groot. Natuurlijk willen de verspieters dit aan Mozes laten zien en heel voorzichtig snijden ze een grote, zware tros af. Maar hoe gaan ze die vervoeren? Door berg en dal over de smalle, hobbelige weggetjes. Daar weten ze wel wat op. Ze zoeken een lange sterke stok, steken die voorzichtig tussen de druiven door en twee verspieters nemen ieder de stok op hun schouder. Wat zullen de mensen opkijken! Een grote druiventros, uit het dal Eskol, dat zullen ze vertellen. Verder nemen ze nog granaatappels mee en vijgen. Ja de Heere had niets teveel gezegd. Kanaän is een goed land!

REISVERSLAG

Na veertig dagen komen de verspieters moe terug bij het tentenkamp. Natuurlijk worden ze opgemerkt. 'De verspieters komen eraan, Jozua, Kaleb, Safat, ja alle twaalf en ze hebben ook wat bij zich.' Als een lopend vuurtje verspreidt het nieuws zich onder te mensen Iedereen wil weten wat de verspieters te vertellen hebben en al snel staat er een heel grote groep mensen bij de tenten van Mozes en Aäron. Dan beginnen de verspieters te vertellen. 'Mozes, je had gelijk, het land vloeit inderdaad van melk en honing. Het is heel vruchtbaar, kijk maar eens wat we meegebracht hebben. En overal waar we reisden, groeien vruchten aan de bomen en staat het koren op het land. Maar Mozes, we zijn ook bij de steden geweest. Nou, die logen er niet om. Grote, sterke steden met dikke muren en de mensen die daar wonen zijn veel en sterk. Overal wonen trouwens mensen. In het Zuiderland, in het bergland en aan de zee en ook aan de randen van de rivier de Jordaan. We zijn zelfs Enakskinderen tegen gekomen.' 'Enakskinderen, maar dat zijn reuzen!' Dat weten de Israëlieten ook wel. Het wordt onrustig onder de mensen. Reuzen, sterke steden, dikke muren... Dat gaat nooit goed komen. Waren de mensen net nog heel nieuwsgierig, ze worden nu helemaal onrustig. Dan kan dat land wel mooi en vruchtbaar zijn, maar hoe moeten ze ooit de mensen die daarin wonen overwinnen? Dat gaat nooit. Staan ze hier voor het beloofde land en kunnen ze er niet in! Niet?

Kaleb, één van de twaalf verkenners ziet het gebeuren. Wat is dat nu? Waarom wordt het volk zo onrustig. Waarom staan ze nu zo druk te praten, te roepen, te schreeuwen. 'Mensen,' roept hij, 'stil nu eens, luister ook eens naar mij! Natuurlijk kunnen wij optrekken en dit land binnengaan, wij zullen wonen in dat land. Het zal van ons zijn en we zullen het zeker winnen van al die inwoners daar.' Zijn al

die mensen voor hem soms vergeten wat de Heere heeft beloofd. Zijn ze soms vergeten dat één verspieter een andere naam kreeg net voor hij wegging? Jozua, de HEERE verlost! Ja, zelfs de andere tien verspieters zijn het vergeten. Hoor toch wat ze allemaal zeggen. Ze gaan steeds meer lelijke dingen van Kanaän zeggen. 'Nee, Kaleb wij kunnen dat land niet binnengaan, we zullen het zeker verliezen! Die mensen zijn allemaal groter en sterker, er zijn zelfs reuzen bij. Vergeleken bij hen waren wij net sprinkhanen. Dat heb je toch zelf gezien. Bovendien is het een slecht land, want de mensen maken ruzie, doden elkaar, er zijn erge ziektes. Nee het is een verraderlijk en gevaarlijk land! Een land waar je beter niet kunt zijn.'

OPSTAND

Verschrikkelijk wat een woorden. Hebben ze daar twee jaar voor door de hete, droge woestijn gereisd. Honger en dorst geleden. En nu? Zijn ze eindelijk aan de grens van het beloofde land gekomen, kunnen ze er niet in. Een prachtig land, maar niet te overwinnen zeggen de verspieters. Wat een teleurstelling, wat een ellende. De tranen staan de mensen in de ogen, ze huilen, mopperen, schreeuwen, roepen, klagen. De hele nacht door! 'Mozes, Mozes, wat heb je ons aangedaan.' Je beloofde ons te brengen in het beloofde land en nu? Egypte weg, twee jaar voor niets gereisd, geen plek meer om te wonen! Het was beter geweest om ons in Egypte dood te werken of in de woestijn te sterven, dan hier te staan voor het beloofde land en straks te sterven door het zwaard van de vijand, wij, onze vrouwen, onze kinderen! Och waren we maar dood! Waarom bracht de Heere ons toch naar dit land?

Op dit gejammer, dit geklaag, deze opstand tegen de HEERE, Die altijd redding gaf Die zo goed voor het volk zorgde, hebben Mozes en Aäron geen antwoord meer. Wat moeten ze aan met al deze boze, opstandige, ongelovige mensen? En wat zal de Heere hiervan vinden? Mozes en Aäron laten zich voorover op de grond vallen, buigen diep met hun gezicht op de aarde. Daar liggen ze, twee kleine mannen in het stof geknield tegenover honderden boze, schreeuwen, roepende mensen. Plotseling springen Jozua en Kaleb naar voren. Twee van de twaalf verspieters. Ze pakken hun mantel en scheuren hun kleren. 'Mensen van het volk Israël, wat jullie doen is niet goed, luister nu toch! Het land wat wij verkend hebben, is een bijzonder goed land en als de Heere ons dat wil geven, dan zullen wij het zeker krijgen! Hij zal het ons geven. Alleen kom niet in opstand tegen de Heere, wees niet boos, wees niet ongelovig. Vertrouw op Hem, vrees niet voor de inwoners van Kanaän. Zij zijn immers ons brood. Als de Heere erbij is, zullen we hen ge-

makkelijk overwinnen. Zij hebben geen bescherming meer. Alleen van hun dode goden. Maar wij hebben de HEERE, de levende God. Wees dan niet bang!

Maar het volk wil deze woorden niet horen. Ze zijn door het dolle heen. 'Nee, nee, deze twee mannen liegen, kom laten we hen met stenen doodgooien.'

MOZES' VOORBEDE

Maar dan verschijnt de Heere Zelf! In de tent achter Mozes en Aäron. De hemelse heerlijkheid van een machtige God tussen zoveel boze mensen en twee geknielde mannen. De mensen zien het. God Zelf komt en spreekt met Mozes. 'Mozes', klinkt de stem van God. 'Hoe lang zal dit volk Mij nog verwerpen. Hoe lang zullen ze Mij weggooien als hun God, zullen zij niet op Mij vertrouwen, niet in Mij geloven. Ik heb zoveel tekenen in hun midden gedaan, zoveel wonderen, zoveel zorg, zoveel liefde.' De Heere kan het niet meer verdragen dat al die mensen telkens maar mopperen, boos zijn, ongelovig zijn. Hem niet als God willen. Niet geloven dat de Heere hen in het beloofde land zal brengen. Niet geloven dat de Heere hen verlost! De Heere God heeft pijn in het hart, maar is ook boos, heilig boos! 'Mozes', zegt Hij, 'Ik zal dit volk treffen met een heel erge ziekte, met de pest, Ik zal hen wegdoen, Ik zal hen verstoten, ze willen toch niet. Mozes, ik zal jou tot een groot volk maken, ja groter en machtiger dan dit.

Maar dan antwoord Mozes: 'Maar dat kan niet Heere, wat zullen de Egyptenaren wel niet van U zeggen. Zij weten immers hoe U het volk heeft uitgeleid door Uw macht! Als zij dit horen zullen ze zeggen de God van Israël is niet machtig genoeg om Zijn volk het beloofde land te geven, daarom heeft Hij ze in één keer allemaal omgebracht in de woestijn. Ze weten immers hoe U Zelf bij het volk bent, hoe Uw wolkkolom en Uw vuurkolom hen dag en nacht beschermt. Heere alstublieft, laat toch Uw kracht groot worden, zoals U Zelf gezegd heeft. U bent toch geduldig en U heeft zoveel goedheid in U, U kunt toch de ongerechtigheid, het boze en verkeerde, het heel erg verkeerde vergeven. O Heere, ik weet het volk is schuldig, U zal die schuld ook niet vergeten, niet door de vingers zien, maar Heere vergeef toch uw volk, laat alstublieft zien hoe groot Uw goedheid is. U heeft toch al zo vaak dit volk vergeven? Vanaf dat we uit Egypte zijn gegaan tot hier toe?' Zo bidt, zo pleit, zo smeekt Mozes voor het volk. Het lijkt er bijna op dat hij de Heere wil ompraten.

DE STRAF

En... de Heere hoort! 'Mozes, de woorden die je spreekt zijn waar. Alles wat je over Mij zegt is waar en omdat jij tussen dat boze volk en Mij in staat, daarom zal Ik vergeven. Zo waar Ik God ben en

leef, de hele aarde zal vol worden met Mijn heerlijkheid. Ik zal het doen! Maar al de mannen, al de vrouwen die Mijn heerlijkheid gezien hebben toen ik hen uit Egypte leidde, toen ik hen door de Rode zee bracht, toen Ik hen manna gaf als ze honger hadden, water als ze dorst hadden, al die mensen, die Mij nu al zoveel keer verdriet gedaan hebben, zoveel keer gemopperd hebben, al zoveel keer niet naar Mij geluisterd hebben, al die mensen, zeg Ik, zullen het land dat Ik aan hun ouders beloofd had niet zien! Ze zullen er niet komen! Ze zullen er nooit binnengaan. Alleen mijn dienaars Jozua en Kaleb. Omdat zij volgehouden hebben in Mij te geloven. Mozes, keer morgen om en trek de woestijn weer in, in de richting van de Schelfzee (wijs aan op de kaart). Ik zal doen met dit volk waarom ze gevraagd hebben. Ik zal hen in de woestijn laten sterven. Alleenmaal zoals ze geteld zijn van twintig jaar en daarboven. En de kleine kinderen waarvan ze zeiden dat ze vermoord zullen worden door de vijanden, hen zal Ik brengen in het beloofde land. Veertig jaar zullen ze dolen en dwalen door de woestijn, voor iedere dag dat de verkenners weggeweest zijn één dag.' Wat een boodschap! Die boodschap moet Mozes aan het volk gaan vertellen. Het volk, ja stilletjes staan ze bij de tent van Mozes. Iets verderop staan de tien verspieters en Jozua en Kaleb met hun gescheurde kleren. Hoe zal dit aflopen?

MOZES SPREEKT DE STRAF UIT

Mozes weet genoeg. Het bevel van de Heere is duidelijk. Maar ook de goedheid van de Heere. Niet gedood! Maar wel de straf. Mozes weet het en wist het al heel lang, tegen de Heere kun je niet zomaar zondigen. Hij is barmhartig, Hij wil graag vergeven, maar Hij is ook een heilige God. Mozes staat op. Als hij buiten de tent staat, ziet hij het al gelijk. Iets verderop liggen tien mannen op de grond. De tien verspieters, die het land niet binnen durfden, die kwaad spraken van het land wat de Heere God beloofd had, liggen dood op de grond. Gestraft door de Heere Zelf. Dan spreekt Mozes tot het volk. 'Wij zullen het land niet binnengaan, de Heere heeft bevolen om terug te gaan naar de woestijn. Daar zullen we veertig jaar moeten blijven, daar zullen allen sterven die vandaag en gister en zoveel keren meer mopperden tegen de Heere. Allen die twintig zijn en daarboven zullen dit land nooit binnengaan. Maar de kinderen en Jozua en Kaleb, met hen zal de Heere het land binnengaan en zij zullen er zeker wonen.' Het volk is verslagen. Hoe kon het toch zo vreselijk aflopen. Een paar dagen geleden nog vol verwachting toen de verspieters aankwamen met hun grote tros druiven. En nu? Nooit meer het beloofde land in! Verdrietig zoeken de mensen hun tenten op. O wat hebben ze een spijt. Hadden ze maar nooit zo gemopperd, hadden ze maar nooit...

TERUG NAAR DE WOESTIJN

De volgende ochtend vroeg gaat er een hele groep mensen het tentenkamp uit op weg naar de top van de berg. Met Mozes? Nee, zonder Mozes. Ze willen zelf spreken met God. 'Zie hier zijn wij, we belijden onze zonden en we willen nu toch doen wat U wilde. We willen toch wel het land Kanaän binnengaan.' Ze moeten er niet aan denken dat ze terug moeten de woestijn in. Als Mozes dit hoort, gaat hij snel naar de mannen toe. 'Mannen, waarom overtreden jullie het gebod van de Heere. Heeft Hij niet gezegd dat we terug moeten naar de woestijn. En jullie willen op eigen houtje een inval in Kanaän gaan doen. Ik zeg jullie: ga niet op weg, want het zal niet goed aflopen. Toen de Heere met jullie wilde meegaan, wilden jullie niet. Nu heeft de Heere Zich van jullie afgekeerd. Jullie zullen onherroepelijk verslagen worden door de Amalekieten en de Kanaänieten. Ze staan er al klaar voor.' Maar opnieuw willen de mensen niet luisteren naar Mozes. Ze gaan toch, dan maar zonder Mozes. Ze zoeken hun strijdwapens bij elkaar en klimmen overmoedig naar de top van de berg. Mozes kijkt hen na en de ark van de Heere blijft in het tentenkamp. Er is nu ook geen man bij met de naam Jozua. De Heere verlost! Het loopt dan ook verschrikkelijk af. De Amalekieten en de Kanaänieten doen een uitval en allen sterven. Nee, zij hoeven niet meer de woestijn in, maar ze zijn wel zonder de Heere. Het is een droevige stoet die een paar dagen later met tenten, vrouwen, kinderen en vee de woestijn weer in trekt. Maar wel met God! Ondanks de straf is de Heere toch niet van hen weggegaan. Hij gaat mee, zelfs de woestijn weer in! Kijk maar naar de ark, kijk maar naar boven, daar is nog steeds de wolkkolom.

VERWERKING

Een kringgesprek aan de hand van de volgende vragen:

- Wat is het verschil tussen zien en geloven.
- Wat zien de mensen in deze geschiedenis?
- Wat geloven ze niet?
- Op wie lijkt Mozes in deze geschiedenis?
- Wie weet hoe je zo iemand noemt?
- Op welke manier lijkt Mozes hier op de Heere Jezus?
- Waarom heeft de Heere verdriet over ons als we niet op Hem vertrouwen?
- Noem voorbeelden van jezelf waarin je niet op de Heere vertrouwd. Noem voorbeelden waarin je wel op de Heere vertrouwd.
- Op welke manier wil de Heere Jezus onze Middelaar zijn?

Bedenk met de kinderen ongeveer tien kernzinnen over de geschiedenis. Schrijf iedere zin op een papier. Verdeel de zinnen over de groep en leg in de goede volgorde.

- Maak de komende acht geschiedenissen een memorie met plaatjes, of met plaatjes die ze moeten koppelen aan teksten. Maak elke vertelling twee of drie sets bij. Speel het spel na de laatste vertelling, B3.8 (zie website).
- Creatieve opdracht. Kopieer het werkblad één keer, knip de tekst eruit en kopieer nu voor ieder kind. Laat op de tekst gedeelten schrijven wat de tien verspieters zeiden en wat de twee verspieters zeiden. Bespreek wat hier wordt bedoeld en laat voorbeelden noemen. Indien gewenst kunt u de tekst aanpassen of gekopieerd aanbieden.

